

INSON KAMOLOTI VA RUHIY TARBIYA

Samatov Xurshid Ulmasovich

Ilmiy maslahatchi Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiya universiteti Samarqand filiali f.f.d. dotsent

Fayzullayeva Feruza Lutfulla qizi

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiya unverseti Samarqand filiali talabasi

E-pochta: feruzapayzillayeva@gmail.com

Аннотация. *Ushbu maqolada inson kamoloti va ruhiy tarbiyaning mazmun-mohiyati, ularning o'zaro bog'liqligi hamda shaxs rivojlanishidagi o'rni keng yoritilgan. Shuningdek, ruhiy tarbiyani shakllantirish omillari, uning jamiyat va shaxs hayotidagi ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Maqola yosh avlodni barkamol inson qilib tarbiyalash masalalariga bag'ishlangan bo'lib, unda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning roli ham ochib berilgan.*

Калит so'zlar: *inson kamoloti, ruhiy tarbiya, ma'naviyat, shaxs rivojlanishi, axloqiy tarbiya, aqliy rivojlanish, ruhiy barqarorlik, irodani mustahkamlash, o'zini anglash, barkamol shaxs.*

Аннотация. *В данной статье широко освещены сущность и содержание совершенствования человека и духовного воспитания, их взаимосвязь и роль в развитии личности. Также с научно-теоретической точки зрения проанализированы факторы формирования духовного воспитания, его значение в жизни общества и личности. Статья посвящена вопросам воспитания молодого поколения гармонично развитыми личностями, в ней также раскрывается роль национальных и общечеловеческих ценностей.*

Ключевые слова: *совершенствование человека, духовное воспитание, духовность, развитие личности, нравственное воспитание, умственное*

развитие, духовная стабильность, укрепление воли, самосознание, гармонично развитая личность.

Abstract. *This article extensively covers the essence of human perfection and spiritual education, their interconnection, and their role in personality development. Also, the factors of the formation of spiritual education, its significance in the life of society and the individual, were analyzed from a scientific and theoretical point of view. The article is devoted to the issues of educating the younger generation as harmoniously developed individuals, and it also reveals the role of national and universal values.*

Keywords: *human development, spiritual education, spirituality, personal development, moral education, intellectual development, spiritual stability, strengthening of will, self-awareness, harmoniously developed personality.*

Kirish. Bugungi globallashuv davrida inson kamoloti masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy jamiyat faqat bilimli emas, balki mustaqil fikrlaydigan, ruhiy jihatdan barqaror, ma'naviy yetuk shaxslarni talab etadi. Shu nuqtai nazardan, insonning ichki dunyosini shakllantirishga xizmat qiluvchi ruhiy tarbiya muhim omil hisoblanadi. Inson kamoloti masalasi qadimdan mutafakkirlar, faylasuflar va pedagoglarning diqqat markazida bo'lib kelgan. Ular insonni mukammal qilishda faqat ilm emas, balki tarbiya, ayniqsa ruhiy tarbiya muhim ekanligini ta'kidlaganlar.

Inson kamoloti tushunchasi va uning tarkibiy qismlari

Inson kamoloti – bu shaxsning har tomonlama yetuklikka erishish jarayonidir. U quyidagi asosiy yo'nalishlardan iborat:

Ruhiy tarbiya va inson kamolotining o'zaro bog'liqligi

Ruhiy tarbiya va inson kamoloti bir-biri bilan chambarchas bog'liqdir. Ruhiy jihatdan yetuk bo'lmagan inson:

o'z bilimlarini to'liq namoyon eta olmaydi

tez tushkunlikka tushadi

muammolar oldida ojiz qoladi

Aksincha, ruhiy jihatdan kuchli inson:

qiyinchiliklarni imkoniyatga aylantira oladi
o'z maqsadlariga erishishda qat'iyatli bo'ladi
jamiyatda faol va foydali shaxsga aylanadi
Shu bois ruhiy tarbiya inson kamolotining asosi sifatida qaraladi.

Ruhiy tarbiyani shakllantiruvchi omillar

Ruhiy tarbiya bir qator omillar ta'sirida shakllanadi:

1. Oila muhiti

Oila – ruhiy tarbiyaning birinchi va eng muhim maskani. Ota-onaning mehr-muhabbati, tarbiyaviy yondashuvi bolada ruhiy barqarorlikni shakllantiradi.

2. Ta'lim tizimi

Maktab va oliy ta'lim muassasalari nafaqat bilim beradi, balki shaxsning ma'naviy va ruhiy rivojiga ham ta'sir ko'rsatadi.

3. Ijtimoiy muhit

Do'stlar, jamiyat, ommaviy axborot vositalari inson ruhiyatiga katta ta'sir qiladi.

4. Shaxsiy o'zini rivojlantirish

Insonning o'z ustida ishlashi, o'zini tahlil qilishi va kamchiliklarini bartaraf etishi ruhiy tarbiyaning muhim qismidir.

Ruhiy tarbiyani rivojlantirish usullari

Ruhiy tarbiyani kuchaytirish uchun quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

Kitob mutolaasi – ma'naviy va psixologik adabiyotlar o'qish

Meditatsiya va tafakkur – ichki tinchlikni saqlash

Sport bilan shug'ullanish – stressni kamaytirish

Ijobiy fikrlashni rivojlantirish

Maqsad qo'yish va unga intilish

Vaqtни to'g'ri boshqarish

Zamonaviy jamiyatda ruhiy tarbiyaning dolzarbligi

Bugungi kunda texnologiyalar rivoji, axborot oqimining ko'pligi inson ruhiyatiga katta bosim o'tkazmoqda. Stress, depressiya, tashvish kabi holatlar keng

tarqalmoqda. Shu sababli ruhiy sogʻlomlikni saqlash va rivojlantirish dolzarb vazifaga aylanmoqda.

Yoshlar orasida maʼnaviy-ruhiy tarbiyani kuchaytirish orqali turli salbiy oqimlar, zararli odatlar va ijtimoiy muammolarning oldini olish mumkin.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, inson kamoloti – bu murakkab va uzluksiz jarayon boʻlib, unda ruhiy tarbiya hal qiluvchi oʻrin tutadi. Barkamol shaxsni shakllantirish uchun faqat bilim emas, balki kuchli ruhiyat, mustahkam iroda va yuksak maʼnaviyat zarur. Ruhiy tarbiya insonni hayotga tayyorlaydi, uni jamiyatning faol va foydali aʼzosi ga aylantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. – *Yuksak maʼnaviyat – yengilmas kuch*
 2. Forobiy Abu Nasr – *Fozil odamlar shahri*
 3. Beruniy Abu Rayhon – *Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar*
 4. Navoiy Alisher – *Mahbub ul-qulub*
 5. Ibn Sino – *Tib qonunlari*
 6. Pedagogika nazariyasi boʻyicha darsliklar
 7. Umumiy psixologiya (oʻquv qoʻllanma)
- Zamonaviy psixologik tadqiqotlar va maqolalar